

บทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย

A STUDY OF MEDIUM-SIZED POLITICAL PARTIES IN THAI POLITICS

การุณ สิทธิฤทธิ¹, สุรพันธ์ ทับสุวรรณ², ชัยชนะ อิงคะวัต³, พัด ลวางกุล⁴
¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
^{2,3,4}ที่ปรึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Karoon Sittirit¹, Surapun Thbsuwan², Chaichana Ingkaewat³, Pad Lawangkul⁴
¹Doctor of Philosophy of Politics Program, ^{2,3,4}Consultants
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University
e-mail : karun4845@gmail.com

Abstract

The objective of this research aimed to examine and analyze the role of the medium-sized political parties in strengthening Thai politics stability. It was a qualitative research was conducted using unstructured interviews as the research tool. The results showed that political party management under the Constitution Act played an important role in Thai politics stability. The Organic Law intended to prevent the political parties from acts that might be risky to dissolution and subsequently affected the political instability. The role in setting up the government that enabled Thai politics to pursue and sustain the political structure and process in both the political system and government stability. In addition, there were the role in securing the government stability during a crisis and secure the parliamentary system of the government in the political stability. Moreover, there were the role in transforming the politics through the governmental transition in case where the government failed to survive to sustain the political system in the parliament and Thai political stability in both political system and government stability.

Keywords: the Role of Political Parties, Medium-Sized Political Party, Thai Politics.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างที่มีการตรวจสอบเครื่องมือตามหลักเกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่สำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทยคือบทบาทการบริหารจัดการพรรคตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนดเพื่อป้องกันมิให้พรรคทำผิดกฎหมายที่เสี่ยงต่อการถูกยุบพรรคที่กระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองไทยได้ บทบาทการจัดตั้งรัฐบาลให้การเมืองไทยสามารถดำเนินการไปได้เพื่อรักษาโครงสร้างและกระบวนการทางการเมืองไทยให้คงอยู่และมีเสถียรภาพทางการเมืองทั้งในระบบการเมือง และเสถียรภาพรัฐบาล บทบาทในการสนับสนุนให้รัฐบาลมีความมั่นคงในช่วงวิกฤติหรือรักษาระบบรัฐสภาให้มีความมั่นคงทางการเมือง และบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยการเปลี่ยนผ่าน

รัฐบาลเมื่อเกิดเงื่อนไขกรณีรัฐบาลไม่สามารถดำรงอยู่ได้เพื่อให้การเมืองในระบบรัฐสภามีความคงอยู่ เพื่อรักษาความมั่นคงการเมืองไทยให้มีเสถียรภาพการเมืองไทยทั้งในระบบการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล

คำสำคัญ: บทบาทพรรคการเมือง, พรรคการเมืองขนาดกลาง, การเสริมสร้างความมั่นคง

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในโลกทุกวันนี้มีหลายรูปแบบ หรืออาจกล่าวได้ว่าทุกประเทศต่างมีรูปแบบของตนเอง หากมีการจัดกลุ่มเพื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างรูปแบบต่าง ๆ ให้ชัดเจนสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบควบรวมอำนาจ (fusion of power) หรือระบบรัฐสภา (parliamentary system) ซึ่งมีต้นกำเนิดจากประเทศอังกฤษ (2) รูปแบบแบ่งแยกอำนาจ (separation of power) หรือระบบประธานาธิบดี (presidential system) ซึ่งรูปแบบนี้มีต้นกำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา (3) รูปแบบผสม (mixed system) หรือรูปแบบที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจมาก (powerful executive) ซึ่งรูปแบบนี้มีต้นกำเนิดมาจากประเทศฝรั่งเศส ระบอบประชาธิปไตยทั้ง 3 รูปแบบนี้ ต่างก็มีจุดแข็งและจุดอ่อน แต่ประเทศต้นแบบล้วนประสบความสำเร็จในการใช้ปกครองประเทศทั้งสิ้น ส่วนประเทศอื่นๆ ที่ประยุกต์รูปแบบเหล่านี้ไปใช้ บ้างก็ประสบความสำเร็จ บ้างก็ประสบความล้มเหลว ประเทศไทยเองได้ประยุกต์รูปแบบควบรวมอำนาจ หรือระบบรัฐสภา จากประเทศอังกฤษ แต่ก็ต้องประสบกับการล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. 2552, หน้า 100– 104) (Sombat Thamrongthanawong. 2009, pp.100–104).

แม้รัฐธรรมนูญในทุกฉบับได้กำหนดรูปแบบการบริหารการปกครองประเทศไทยอยู่ในระบบรัฐสภา โดยมีหลักสำคัญในการปกครองว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” การรวมตัวกันของประชาชนถือเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการรวมตัวของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมตัวกันในรูปแบบของการจัดตั้งพรรคการเมือง (political party) ขึ้นมา ซึ่ง

พรรคการเมืองถือเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถต่อสู้แข่งขันทางการเมืองได้ (วิสุทธิ โพธิ์แทน. 2544, หน้า 3) (Wisut Poathan. 2001 p.3)

พรรคการเมืองยังเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างประชาชนกับภาครัฐ เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความชอบธรรม โดยการสรรหาตัวแทนไปสู่การเลือกตั้งให้ได้กลุ่มบุคคลเข้าสู่อำนาจการเมืองในระบบรัฐสภาไปทำหน้าที่ในการดำเนินนโยบายตามบทบาทของพรรคการเมือง เพื่อจัดสรรทรัพยากร และสร้างสรรค์ผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชน (จักษ์ พันธ์ชูเพชร. 2549, หน้า 451) (Chak Panchuphit .2006)

โดยบทบาทที่เป็นรูปธรรมของพรรคการเมืองคือ เป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในรัฐสภาให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะนโยบายของพรรคการเมืองจะถูกกำหนดขึ้นมาจากปัญหาความต้องการของประชาชน (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. 2550, หน้า 359) (Preecha Hongkrailert. 2007, p.359) อีกทั้งเป็นช่องทางในการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน และสมาชิกพรรคเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารประเทศทั้งในฐานะพรรครัฐบาลหรือเป็นพรรคฝ่ายค้าน และสร้างผู้นำทางการเมือง ด้วยเหตุนี้บทบาทของพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญยิ่ง ทว่าพรรคการเมืองของประเทศไทยตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้งพรรคการเมืองจนถึงปัจจุบันค่อนข้างไม่มีเสถียรภาพ เพราะสภาพการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยมีการผันแปร และเปลี่ยนแปลงไปตลอดในแต่ละช่วงยุคสมัย โดยปัจจุบันอยู่ในช่วงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังคงไว้ซึ่งการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มุ่งเน้นให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง และสามารถเสริมสร้างให้การเมืองมีความมั่นคง และมีเสถียรภาพ รวมทั้งสามารถสร้างดุลยภาพของอำนาจทางการเมืองให้เกิดขึ้นในรัฐสภา (ชรินทร์ สันประเสริฐ. 2554, หน้า 39-45) (Charin Sanprasearch. 2011, p.39-45)

ประเทศไทยเองเป็นประเทศที่มีพรรคการเมืองหลายพรรคมาตั้งแต่อดีต การส่งสมาชิกพรรคลงแข่งขันในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองแต่ละครั้ง จะเป็นการแข่งขันมากกว่า 2 พรรค การที่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งจะชนะการเลือกตั้งแบบเด็ดขาด และได้ที่นั่งในสภาเกินกึ่งหนึ่งถือเป็นเรื่องที่ยาก ดังนั้นภายหลังการเลือกตั้ง การจัดตั้งรัฐบาลในแต่ละครั้งจะประกอบไปด้วยพรรคการเมืองหลายพรรคโดยส่วนใหญ่จะเป็นการจัดตั้งในรูปแบบของรัฐบาลผสม กล่าวคือพรรคการเมืองที่มีบทบาทสามารถเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลได้นั้น ต้องเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ได้คะแนนเสียงมาเป็นลำดับที่ 1 หรือ ลำดับที่ 2 แต่หากพรรคการเมืองขนาดใหญ่ไม่สามารถครองเสียงข้างมากเพื่อทำการจัดตั้งรัฐบาลได้ ก็จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากพรรคการเมืองขนาดกลางลำดับที่ 3, 4, 5 หรือพรรคการเมืองขนาดเล็กที่มีลำดับต่ำลงมาทำการจัดตั้งรัฐบาลผสม (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2541, หน้า 1) (Phonsak Pongpew. 1998, p1) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในบทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลาง ในเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองไทย ทั้งการมีเสถียรภาพของรัฐบาล และการมีเสถียรภาพของระบบการเมือง ที่ทำให้พรรคการเมืองขนาดใหญ่ต้องให้ความสำคัญชักชวนให้ เป็นฝ่ายสนับสนุน เพื่อสร้างความมีเสถียรภาพในการเป็นรัฐบาล และเสถียรภาพทางการเมือง ดังนั้นในการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยจะเน้นศึกษาเฉพาะกรณีของพรรคการเมืองขนาดกลางในการเมืองไทย

จากสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ.2550-2557 ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยตลอดระยะเวลาที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปทั้งหมด 2 ครั้ง โดยพรรคการเมืองขนาดกลางที่อยู่ในลำดับที่ 3-5 สามารถได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากพอที่จะมีบทบาทในการร่วมจัดตั้งรัฐบาลมาโดยตลอด

ช่วงรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช จากผลการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 พบว่าพรรคพลังประชาชนได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด คือ 233 เสียง ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ได้อันดับรองลงมา คือ 165 เสียง ส่งผลให้พรรคพลังประชาชนได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยมีนายสมัคร สุนทรเวช ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2551 และจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดแรก เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 โดยครั้งนี้มีพรรคการเมืองที่ร่วมจัดตั้งรัฐบาลกับพรรคพลังประชาชนประกอบไปด้วยพรรคการเมืองขนาดกลาง 2 พรรค ได้แก่ พรรคชาติไทย พรรคเพื่อ และพรรคการเมืองขนาดเล็ก 3 พรรค ได้แก่ พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา พรรคมัชฌิมาธิปไตย และพรรคประชากร รวมเป็น 315 เสียง (วีรพงษ์ รามางกูร. 2557, หน้า 104) (Viropong Ramangkura. 2014, p.104)

ช่วงรัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551 รัฐบาลของนายสมัคร สุนทรเวช ก็ได้ประสบอุบัติเหตุทางการเมืองจากกรณีการจัดรายการโทรทัศน์ “ชิมไปบ่นไป” ถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และพรรคพลังประชาชนจึงได้มีการลงมติสนับสนุนให้ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี และได้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดแรก เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2551 โดยครั้งนี้มีพรรคการเมืองที่เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลเป็นชุดเดียวกับรัฐบาลของนายสมัคร สุนทรเวช อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยุบพรรคพลังประชาชน ส่งผลให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ก็ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในขณะที่เดียวกันศาลรัฐธรรมนูญก็วินิจฉัยให้ยุบพรรคพรรคชาติไทย และ

พรรคประชาธิปัตย์ไทยด้วยในคดีเดียวกัน คือ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 53 (เพลิง ฎพ. 2559, หน้า 258) (Pheg Poopa, 2016, p.258)

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองทั้ง 3 พรรค สมาชิกพรรคพลังประชาชนได้รวมตัวกันก่อตั้งพรรคใหม่ขึ้นโดยใช้ชื่อว่า “พรรคเพื่อไทย” ส่วนสมาชิกพรรคชาติไทยได้รวมตัวกันก่อตั้งพรรคใหม่ขึ้นโดยใช้ชื่อว่า “พรรคชาติไทยพัฒนา” และสมาชิกพรรคพลังประชาชนส่วนหนึ่ง คือกลุ่มเพื่อนเนวิน ได้เข้าไปรวมกับสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยเดิม ก่อตั้งพรรคใหม่ขึ้นเช่นกัน โดยใช้ชื่อว่า “พรรคภูมิใจไทย”

ช่วงรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ การพิจารณาลงมติเลือกนายกรัฐมนตรี โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงนามเข้าร่วมการประชุม จำนวน 437 คน จากจำนวนทั้งหมดที่มีอยู่ 438 คน ผลปรากฏว่า นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้รับความเห็นชอบ จำนวน 235 เสียง ส่วนพลตำรวจเอก ประชาพรหมนอก หัวหน้าพรรคเพื่อแผ่นดินภายใต้การสนับสนุนจากพรรคเพื่อไทยความเห็นชอบ 198 คะแนน จากผลความเห็นชอบตามมติของสภาดังกล่าว ทำให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และจัดตั้งรัฐบาลได้ โดยในครั้งนี้มีพรรคการเมืองที่ร่วมจัดตั้งรัฐบาลกับพรรคประชาธิปัตย์ ประกอบไปด้วย พรรคชาติไทยพัฒนา (พรรคชาติไทยเดิม) พรรคเพื่อแผ่นดิน พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา และพรรคภูมิใจไทย (พรรคประชาธิปัตย์ไทยเดิม ร่วมกับสมาชิกพรรคพลังประชาชนบางส่วน) โดยได้ครองเสียงข้างมากในสภาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศต่อไปจนสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 และประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 (บุญร่วม เทียมจันทร์. 2554, หน้า 62–64)(Boonrum Themchan.2011, pp.62–

64) โดยผลการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554

ช่วงรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยผลการเลือกตั้ง วันที่ 3 กรกฎาคม 2554 พรรคเพื่อไทยภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้รับการเลือกตั้งมากที่สุด สามารถเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยมีพรรคการเมืองที่เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลร่วมกับพรรคเพื่อไทย ได้แก่ พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน และพรรคพลังชล พรรคและพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ โดยครองเสียงข้างมากในสภา (บุญร่วม เทียมจันทร์. 2554, หน้า 65) (Boonrum Themchan,2011)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองไทย

การทบทวนวรรณกรรม

บทบาทของพรรคการเมือง

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545, หน้า 111) (Sakthai Suraghitbawon.2002, p.111). บทบาท (Role) จึงเป็นหน้าที่ของบุคคลตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะที่ตนดำรงอยู่ บทบาทเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมโดยทำให้คนที่อยู่ร่วมกันสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

สนธยา พลศรี (2545, หน้า 125) (Sontaya Polsri,2002, p.125). สรุปได้ว่าบทบาทเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ซึ่งอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งหรือมีสถานภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสังคมได้กำหนดให้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ บทบาท และสถานภาพเป็นสิ่งที่ควบคู่กันนั้นคือสถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้น ๆ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร ส่วนบทบาทเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่สังคมได้กำหนดไว้ ในแต่ละสถานภาพการแสดงบทบาทจะสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม

ในสถานภาพหนึ่ง ๆ บุคคลอาจจะต้องแสดงบทบาทมากมาย

การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับรูปของรัฐและการจัดระเบียบความสัมพันธ์ภายในรัฐระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง โดยเมื่อสังคมมนุษย์ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมียุติธรรม คนเราจึงต้องแบ่งออกเป็นสองพวกใหญ่ ๆ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่บังคับกับผู้ถูกบังคับเสมอ (ชยอนันต์ สุมทวนิช 2517, หน้า 61) Chaianan Samudavanija. 1974, p.61)การเมืองตามความหมายควรจะเป็นภารกิจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมือง โดยการปกครอง ควรหมายถึง การควบคุมดูแลหมู่เหล่า บรรษัทหรือบ้านเมือง เมื่อดูจากความหมายของภาษาอังกฤษ จะพบว่าสองคำนี้ใช้ภาษาอังกฤษตัวเดียวกัน คือ Politics ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายกว้าง และมีผู้ตีความเอาไว้แตกต่างกัน โดยรวมแล้วจึงหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจในการปกครองหรือหาวิธีการในการปกครองผู้คนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้ (ดาณูภา ไชยพรธรรม. 2537, หน้า 29–30) (Danupa Chaiyaporntham. 1994, p.29–30)

อีสตัน (David Easton) กล่าวว่าไว้ว่า การเมือง เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ ให้กับสังคมอย่างชอบธรรม (The Authoritative Allocation of Values to Society) ความหมายของการเมืองดังที่ยกตัวอย่างมานี้ เป็นนิยามที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากสำนักพหุนิยม (Pluralism)

Edmund Burke ได้ให้ทัศนะว่า พรรคการเมือง หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เห็นพ้องในหลักการสำคัญที่จะรักษาส่วนประโยชน์ของชาติและส่วนรวม

พรรคการเมืองเป็นสมาคม (Association) ซึ่งจัดระเบียบที่จะส่งเสริมหลักการหรือนโยบายขึ้นโดยวิธีทางรัฐธรรมนุญ โดยพยายามให้เป็นหลักการพิจารณาการแต่งตั้งรัฐบาล (Government)

กระมล ทองธรรมชาติ (2540) (Kamol Thongthammachat. 1997) ได้สรุปความสำคัญของการเมืองไว้ดังนี้

1. พรรคการเมืองจะสามารถมีอำนาจประโยชน์ในการที่จะจัดตั้งคณะผู้บริหาร

2. ประเทศให้เป็นไปตามเจตนาของพรรคการเมืองยังเป็นเครื่องมือที่จะทราบความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ว่ามีความต้องการที่จะให้มีการบริหารประเทศไปในทางใด

3. พรรคการเมืองเป็นผู้ประสานให้ผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารดำเนินการไปโดยสอดคล้องต้องกัน

4. พรรคการเมืองยังช่วยให้สามารถแยกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลอีกด้วย

5. พรรคการเมืองเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับลัทธิการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนกับบทบาททางการเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ที่มุ่งทำความเข้าใจเหตุการณ์ตามธรรมชาติที่เป็นจริง และให้ความหมายในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และทางสังคม ที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ เจตคติ พฤติกรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์ (พิเชษฐ วังศ์เกียรติ ขจร. 2559, หน้า 35) (Pichet Wongkijkajhon. 2016, p.35) อย่างไรก็ตามการวิจัยเชิงคุณภาพยังมุ่งแสวงหาความเข้าใจและสร้างทฤษฎีจากข้อมูล โดยมีแนวทางที่กว้าง มุ่งศึกษากระบวนการที่ติดกับบริบทโดยทั่วไปในธรรมชาติ ได้ใกล้ชิดกับข้อมูลในการวิจัย การสุ่มตัวอย่างเป็นไปในรูปแบบที่ยืดหยุ่นที่พัฒนาในระหว่างการทำวิจัย โดยการสุ่มแบบเจาะจงหรือตามโอกาส การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบเข้าร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาแฝง และวิเคราะห์เชิงพรรณนาความที่ติดกับทฤษฎี ในแบบฉบับของผู้วิจัยตามแนวทางการวิจัย โดยมีรายละเอียดในรายงานการ

วิจัยที่สมบูรณ์ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2554, หน้า, 18–19) (Suchart Prasitsin. 2011, pp.18–19)

การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ การเมือง การปกครองนั้น พัฒนามาจากวิธีการเชิงชาติพันธุ์วรรณา คือ การศึกษาวัฒนธรรมโดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์ เจาะลึกสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เพื่อความเข้าใจในสภาพของปัญหา ตลอดจนมองแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง การบริการสังคม พร้อมทั้งหาแนวทางพัฒนารูปแบบต่างๆ ของการจัดการ เพื่อขจัดปัญหาที่เกิดขึ้น(นิศา ชูโต. 2548, หน้า 39– 40)(Nisa Chutoa. 2005, pp 39–40)

ด้วยเหตุนี้ ในการวิจัยเรื่อง บทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง กอปรการวิจัยเอกสาร โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตีความ และนำไปสู่การสร้างข้อสรุปทั่วไป ซึ่งการวิจัยเป็นการวิจัยโดยการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกอันนำไปสู่ข้อค้นพบที่มีความลุ่มลึก และตอบคำถามวิจัยได้อย่างครบถ้วน และมีขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองไทย ทั้งนี้การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีความสำคัญต่อหัวข้อการวิจัย จำนวน 4 คน ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยทำการวิจัยโดยมุ่งเน้นที่พรรคการเมืองขนาดกลางซึ่งประกอบไปด้วยพรรคภูมิใจไทย และ พรรคชาติไทยพัฒนา และขอบเขตด้านเวลาผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550–2557

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากประเด็นที่ต้องการวิจัยนำไปสู่การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงดำเนินการออกแบบวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์จนนำไปสู่ข้อค้นพบ โดยในส่วนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การ

ออกแบบการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและมีรายละเอียดของข้อมูลในทุกๆ ประเด็นที่ศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวบทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทยเหมาะสมที่จะศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงบทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองไทย และนำไปสู่การวิเคราะห์โดยรวมที่นำไปสู่ข้อค้นพบ และข้อสรุปที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยมากที่สุด ดังนี้

1. เนื่องการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งอธิบายความจริงสภาพการณ์ อย่างลึกซึ้งในกระบวนการวิจัย เพื่อค้นหาความรู้จากความจริงด้วยการตั้งคำถามกับกลุ่มเป้าหมาย (Lincoln and Guba อ้างถึงในวรรณคดี สุทธินิรากร. 2556, หน้า 22–30)(Wandee Sutinarakorn. 2008, pp.22–30). โดยคำถามนั้นเป็นคำถามที่กว้าง ซึ่งจากคำถามในการวิจัยจะทำให้เห็นกลุ่มเป้าหมาย และเลือกกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลในสภาพการณ์ที่มีความเป็นธรรมชาติ ข้อมูลที่ได้จะนำไปสู่การย่อยทั้งในช่วงเริ่มต้นของการวิจัย และระหว่างการวิจัย ข้อค้นพบดังกล่าวจะนำไปสู่การตอบคำถามในการวิจัย และตีความข้อมูลเพื่อค้นหาความหมายจากข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้ออกแบบโครงสร้างคำถามที่จะใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้แนวคำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ และในการสัมภาษณ์จริงกับผู้ถูกสัมภาษณ์ บางครั้งอาจมีการปรับคำถามให้เหมาะสมตามสถานการณ์ ทั้งนี้จะต้องไม่เบี่ยงเบนไปวัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากที่กล่าวมาแล้ว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์จากผู้บริหารพรรค และนักวิชาการ รวมจำนวน 4 คน โดยใช้การสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้วิจัย (ฐานะผู้สัมภาษณ์) และผู้ให้ข้อมูล (ฐานะผู้ถูกสัมภาษณ์) โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ 2) ขั้นตอนเริ่มการสัมภาษณ์ 3) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ และ 4) ขั้นตอนยุติการสัมภาษณ์ (วรรณดี สุทธิสารกร. 2556, หน้า 31) (Wandee Sutinarakorn. 2008, p.31)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่องบทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย ทำการศึกษาพรรคการเมืองขนาดกลางที่มีบทบาททางการเมืองที่เด่นชัดที่สุดทางการเมืองของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2557 (รัฐธรรมนูญปี 2550) ซึ่งประกอบไปด้วย พรรคภูมิใจไทย และ พรรคชาติไทยพัฒนา โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึง บทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองไทย เพื่อให้มองเห็นถึงบทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลางในระบบรัฐสภาที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองของประเทศไทย และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามบทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลาง อันจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเมืองไทยโดยอาศัยวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (data collection) ที่มุ่งเน้นในเรื่องของการวิเคราะห์ จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary sources) และจากแหล่งทุติยภูมิ (secondary sources) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (Taylor 1998 อ้างถึงใน พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. 2559, หน้า 175) (Pichet Wongkijajhon. 2016, p.175)

1. การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้ศึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview-IDI) จากผู้บริหารพรรค และนักวิชาการ ด้วยการใช้คำถามปลายเปิด (open-ended questions) เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกจากผู้ให้สัมภาษณ์ และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด สำหรับแลกเปลี่ยนความเห็น ซึ่งลักษณะคำถามจะครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและกรอบแนวคิดในการศึกษา พร้อมทั้งการจดบันทึก (eld-notes) กอปรการใช้เครื่องบันทึกเสียง และการสังเกต (observation) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สังเคราะห์เนื้อหา (synthesis) แล้วทำการสรุปและเผยแพร่

2. การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (secondary data) ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร (documentary research) โดย ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลทางวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ จากรายงานที่พิมพ์แล้ว หรือยังไม่ได้พิมพ์ จากหน่วยงานของรัฐบาล เอกชน สมาคม สำนักงานวิจัย มหาวิทยาลัย เช่น บทความ หนังสือ วารสาร วรรณกรรม วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. 2559, หน้า 173) (Pichet Wongkijajhon. 2016, p.173) โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ด้วยเทคนิควิธีการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) อย่างเป็นทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างปลายเปิด (semi structure interview) ที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นสำหรับการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทยช่วงปี พ.ศ. 2550–2557 พรรคการเมืองขนาดกลางมีบทบาทอย่างไร

2. ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อบทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทยช่วงปี พ.ศ. 2550–2557 มีสาเหตุหรือปัจจัยมาจากอะไรบ้าง

ทั้งนี้ ในกระบวนการการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth-interview) เน้นการเก็บข้อมูลในระดับข้อเท็จจริง และความหมายในทัศนะของผู้ตอบ ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะสังเกตและพยายามอ่านความหมายจากคำพูดและกิริยาของผู้ตอบ(พิเชษฐ วงศ์-เกียรติชจร. 2559, หน้า 264) (Pichet Wongkijajhon. 2016, p.264) หลักสำคัญในการบันทึกข้อมูล ก่อนเริ่มทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตในการจดบันทึก และบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ โดยให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้การสัมภาษณ์

1. ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปสั้นๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญและเมื่อจบการสัมภาษณ์ จะทำการบันทึกข้อมูลอื่นๆ ทันที โดยการสังเกต เช่น ท่าทาง ลักษณะน้ำเสียง ตามความเป็นจริง โดยไม่มีการตีความ นอกจากนี้ ยังได้บันทึกเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ทำการวิจัย ขณะที่รวบรวมข้อมูล ซึ่งการเขียนบันทึกสรุปสั้นๆ ดังกล่าวมีประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในการมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มหัวข้อสรุป

2. ข้อมูลจะถูกนำมาทำการบันทึกและถอดเทปรายวัน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และข้อมูลที่ได้มาผู้ทำการวิจัยจะนำมาถอดเทปคำต่อคำ ประโยคต่อประโยคแล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งด้วยการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงแบบบูรณาการและหาความสัมพันธ์ของคำตอบที่ได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกและ เอกสารต่างๆ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาเป็นหลัก จากนั้นนำข้อมูลมานำเสนอเป็นข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปการตีความและตรวจสอบความถูกต้อง ต้องแม่นยำของผลการวิจัยต่อไป โดยผู้วิจัยได้วางเค้าโครงของข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (สุภาวงศ์ จันทวานิช. 2556, หน้า 130–148) (Suphan Chantavanich. 2013, pp.130–148) (1)นำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และอภิปรายผล (2)อภิปรายผลจากข้อมูลที่นำเสนอโดยวิเคราะห์ทั้งในส่วนที่เป็นคำพูดจากการสัมภาษณ์ เอกสารไปพร้อม ๆ กันโดยให้ความสำคัญทั้งความหมายภาษา และการตีความในข้อมูลนั้นๆ ภายใตกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปภาพรวมให้เห็นภาพทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อไปสู่ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทพรรคการเมืองขนาดกลาง ในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทยในช่วง พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2557 พบว่ามีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทยดังต่อไปนี้

1. บทบาทในการบริหารจัดการพรรคตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนด

จากการศึกษาพบว่าบทบาทของพรรคการเมืองขนาดกลางในการบริหารจัดการพรรคให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนด โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพรรคการเมือง คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของพรรคการเมืองขนาดกลางที่มีการบริหารจัดการพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด เพื่อป้องกันมิให้ทำผิดกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ในการบริหารจัดการพรรค ซึ่งอาจจะทำให้พรรคถูกยุบ ซึ่งทำให้กระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล และส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองและความมั่นคงทางการเมืองได้ จากการศึกษาพบว่า พรรคชาติไทย ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาเป็น พรรคชาติไทยพัฒนา ในปัจจุบัน ได้เคยถูกคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคจากเหตุการณ์ดังกล่าวจะเห็นว่าการบริหารจัดการพรรคเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งที่พรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด ดังเช่นกรณี พรรคชาติไทย ชื่อเดิมของพรรคชาติไทยพัฒนา ที่โดนยุบพรรค จากคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ถึงแม้มีการยุบพรรคการเมืองขนาดใหญ่ หรือพรรคพลังประชาชนที่เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ด้วย แต่การยุบพรรคขนาดกลางอย่าง พรรคชาติไทยด้วย ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลที่จะต้องมีการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาใหม่ และทำให้มีการเปลี่ยนขั้วทางการเมืองเกิดขึ้นในช่วงดังกล่าว ส่งผลให้กระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ที่จะต้องจัดตั้งรัฐบาลใหม่ แต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนรัฐบาล ก็ยังถือว่าเปลี่ยนแปลงในระบบการเมืองตามโครงสร้าง และกระบวนการที่กำหนด เป็นที่ยอมรับ และเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็ถือว่าการเมืองก็ยังคงมีเสถียรภาพ ทั้งในระบบการเมืองและรัฐบาล และมีความมั่นคงทางการเมือง ดังนั้นจากการศึกษาทั้ง พรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคภูมิใจไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2557 หลังจาก พรรคชาติไทย หรือ พรรคชาติไทยพัฒนา ได้ถูกยุบพรรค พบว่าพรรคการเมืองขนาดกลางทั้งพรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคภูมิใจ มีการบริหารจัดการที่ไม่มีการทำผิดกฎหมายในช่วงดังกล่าวจนถึงขั้นถูกยุบพรรคซึ่งถือว่ามีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย ที่ทำให้การเมืองมีเสถียรภาพทั้งระบบการเมือง และรัฐบาล โดยที่ได้

บริหารจัดการพรรคปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่เป็นกฎหมายสูงสุด และพระราชบัญญัติประกอบกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้วางรากฐานการบริหารจัดการแนวใหม่ให้กับพรรคการเมือง สนับสนุนให้มีการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคการเมือง มีการตรวจสอบสถานะทางการเงินของพรรคการเมือง จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายพรรคการเมือง และให้การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เป็นสิ่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามบทบาทของพรรคการเมืองโดยทั่วไป ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ถึงแม้ว่าการใช้ยาแรงตามบทบัญญัติของกฎหมายในการยุบพรรคการเมือง จะทำให้เกิดกระทบต่อพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนประชาชนในระบอบประชาธิปไตย แต่ก็ถือว่าบทบัญญัติของกฎหมายในการยุบพรรคการเมืองดังกล่าว สามารถทำให้พรรคการเมืองมีความระมัดระวังในการบริหารจัดการที่จะกระทำผิดตามกฎหมาย โดยเฉพาะการทุจริต ชื่อเสียงในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่มีการแข่งขันกันทางการเมือง และถ้าการยุบพรรคดังกล่าว ประชาชนทั่วไปที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำผิดของพรรคการเมืองจนโดยยุบพรรค และสามารถที่จะจัดตั้งรัฐบาลได้ตามกลไกของโครงสร้างและกระบวนการตามครรลอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด ก็ถือว่าการเมืองก็ยังคงมีเสถียรภาพ และมีความมั่นคงทางการเมือง ยังดีกว่าการเมืองที่แน่นอนที่ไม่มีพลวัตรและการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในอนาคต (สรุปจากการสัมภาษณ์เชิงลึก)

2. บทบาทในการจัดตั้งรัฐบาลให้การเมืองไทยสามารถดำเนินการไปได้

จากการศึกษาบทบาทของพรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคภูมิใจไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองขนาดกลางที่มีจำนวนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2557 พบว่าบทบาทในการจัดตั้งรัฐบาลให้การเมืองไทยสามารถดำเนินการไปได้ของทั้งสองพรรคในแต่ละช่วงการจัดตั้งรัฐบาล ถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งของพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับการเมืองไทย ที่สามารถทำให้การเมืองมีเสถียรภาพทั้งในระบบการเมือง และควมมีเสถียรภาพของรัฐบาล ที่เกิดจากพรรคการเมืองขนาดกลางทั้งพรรคชาติไทยพัฒนาและพรรคภูมิใจไทยเข้าร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลของพรรคการเมืองขนาดใหญ่ซึ่งเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งจะเห็นว่าการเลือกตั้งในช่วง พ.ศ 2550 ถึง พ.ศ 2557 เป็นการแข่งขันกันของพรรคใหญ่สองพรรคในการเมืองไทยคือพรรคเพื่อไทย (ชื่อใหม่ของพรรคพลังประชาชนที่เปลี่ยนชื่อหลังจากโดนยุบพรรค) กับพรรคประชาธิปัตย์ และจากการเลือกตั้งจะพบว่าพรรคการเมืองที่เป็นพรรคขนาดใหญ่ที่ชนะการเลือกตั้งมีคะแนนเสียงจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวน ส.ส. ทั้งหมดในสภา หรือมีคะแนนเสียงเกินร้อยละ 50 ของจำนวน ส.ส. ทั้งหมดในสภา แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคเดียวได้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่พรรคการเมืองขนาดกลางมีบทบาทในการเสริมสร้างทางการเมืองให้การเมืองไทยสามารถเดินไปได้ และมีเสถียรภาพทางการเมืองทั้งในระบบการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่าพรรคการเมืองขนาดกลางทั้งพรรคชาติไทยพัฒนาและพรรคภูมิใจไทย ได้มีบทบาทในการจัดตั้งรัฐบาลให้การเมืองไทยสามารถดำเนินการไปได้ ในแต่ละช่วงของการจัดตั้งรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2557 ซึ่งจะเห็นว่าการเมืองไทยในระบบประชาธิปไตยมีลักษณะเป็นรัฐบาลผสมที่มีการรวมตัวกันของพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคขึ้นไป และการเมืองไทยก็เป็นรัฐบาลผสมมากกว่าหนึ่งพรรคมา

ตั้งแต่ในอดีตที่ได้ศึกษาในบทที่ 3 แม้มีบางช่วงจะมีลักษณะรัฐบาลที่มีเสียงข้างมากพรรคเดียวจากการเลือกตั้ง แต่ก็ยังเป็นเพียงระยะสั้น และเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวในเลือกตั้งสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร พรรคไทยรักไทย ปี พ.ศ. 2548 และกบฏกับแนวโน้มของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี พ.ศ. 2559 ที่ได้ผ่านประชามติจากประชาชน มีการร่างให้พรรคขนาดกลางมีความได้เปรียบจากการใช้ระบบจัดสรรปันส่วนผลสม ที่ให้ความสำคัญในทุกๆ คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งนำมาคิดหาอัตราส่วน ส.ส. ซึ่งส่งผลอาจจะทำให้พรรคขนาดกลางมีจำนวน ส.ส.เพิ่มขึ้นได้ จึงเป็นการให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองขนาดกลาง ที่มีความสำคัญในบทบาทเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองไทย ในการทำให้มีเสถียรภาพในระบบการเมืองและรัฐบาล หลีกเลี่ยงจากเผด็จการรัฐสภาจากระบบพรรคการเมืองเสียงข้างมากพรรคเดียว ที่อาจจะทำให้การเมืองมีความแน่นอน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ และอาจจะกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองได้

3. บทบาทในการสนับสนุนให้รัฐบาลมีความมั่นคงในช่วงวิกฤติหรือรักษาระบบรัฐสภาให้มีความมั่นคงทางการเมือง

การเมืองไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2557 เกิดวิกฤติทางการเมืองมากมาย ทั้งการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลง ประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ส่งผลให้การเมืองไทยเกิดความไม่มั่นคง ที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพในระบบการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล รัฐบาลในแต่ละชุดต้องยื่นหยัดบริหารประเทศเพื่อให้การเมืองผ่านพ้นวิกฤติการณ์ดังกล่าวไปได้ ซึ่งพรรคการเมืองขนาดกลางอย่างพรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคภูมิใจไทยก็เป็นพรรคการเมืองส่วนหนึ่งที่บทบาทในการสนับสนุนให้รัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าวมีความ

มั่นคงในช่วงวิกฤติหรือรักษาเสถียรภาพรัฐสภาเพื่อให้เกิดการเมืองมีเสถียรภาพ และมีความมั่นคงทางการเมือง ที่จะต้องรักษาเสถียรภาพของระบบการเมืองให้ยังคงไว้ในโครงสร้างและกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด

4. บทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลเมื่อเกิดเงื่อนไข รัฐบาลไม่สามารถดำรงอยู่ได้ เพื่อให้การเมืองในระบบรัฐสภามีความคงอยู่

การเมืองไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550-2557 มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลถึง 4 ครั้ง และพรรคการเมืองขนาดกลาง สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ โดยการเปลี่ยนผ่านรัฐบาล ในกรณีที่พรรคแกนนำรัฐบาลเกิดปัญหาที่มีเหตุต้องยุบพรรค หรือพรรคไม่สามารถที่จะดำรงอยู่ได้ พรรคการเมืองขนาดกลางก็สามารถเปลี่ยนผ่านชั่วคราวทางการเมือง เพื่อให้การเมืองสามารถดำรงอยู่ได้ ซึ่งเราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าบทบาทในการจัดตั้งรัฐบาลในกรณีที่พรรคแกนนำรัฐบาลไม่สามารถดำรงอยู่ได้ พรรคการเมืองขนาดกลางจะเข้ามามีบทบาทอย่างชัดเจน พรรคการเมืองขนาดกลางอย่างพรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคภูมิใจไทย สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ โดยการเปลี่ยนผ่านรัฐบาล ในกรณีที่พรรคแกนนำรัฐบาลเกิดปัญหาที่มีเหตุต้องยุบพรรค หรือพรรคไม่สามารถที่จะดำรงอยู่ได้

พรรคการเมืองขนาดกลางก็สามารถเปลี่ยนผ่านชั่วคราวทางการเมือง เพื่อรักษาการเมืองมีเสถียรภาพทางการเมืองทั้งเสถียรภาพในระบบการเมือง และเสถียรภาพรัฐสภา เพื่อให้การเมืองไทยมีความมั่นคงสามารถดำรงอยู่ได้ตามครรลองในระบอบประชาธิปไตย ภายใต้โครงสร้างและกระบวนการที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด อย่างในกรณีของพรรคภูมิใจไทย พรรคชาติไทยพัฒนา ที่เปลี่ยนจากการสนับสนุนพรรครัฐบาลอย่างพรรคพลังประชาชนที่ถูกยุบ

มาสนับสนุนพรรคฝ่ายค้านอย่างพรรคประชาธิปัตย์ และร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาใหม่เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองทั้งเสถียรภาพในระบบการเมืองและระบบรัฐสภา เพื่อให้การเมืองไทยมีความมั่นคง และให้มีการเปลี่ยนแปลงตามโครงสร้างและกระบวนการที่ยังคงเดิมตามที่กำหนด

สรุปผลและประโยชน์

จากผลการศึกษารoles บทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย ได้ค้นพบ (1) บทบาทในการบริหารจัดการพรรคตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนด (2) บทบาทในการจัดตั้งรัฐบาลให้การเมืองไทยสามารถดำเนินการไปได้ (3) บทบาทในการสนับสนุนให้รัฐบาลมีความมั่นคงในช่วงวิกฤติหรือรักษา ระบบรัฐสภาให้มีความมั่นคงทางการเมือง (4) บทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลเมื่อเกิดเงื่อนไข รัฐบาลไม่สามารถดำรงอยู่ได้ เพื่อให้การเมืองในระบบรัฐสภามีความคงอยู่ ซึ่งเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ที่จะนำองค์ความรู้ดังกล่าวนี้เพื่อเป็นกรณีศึกษาทางด้านความเปลี่ยนแปลงของพรรคการเมือง ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการเมือง การบริหารประเทศ ผลจากการศึกษาที่ได้พรรคการเมืองขนาดกลางต้องพัฒนาพรรคให้เป็นสถาบันทางการเมือง ที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยพรรคขนาดกลางต้องอาศัยการสนับสนุนทางการเงินจากนายทุนพรรค ซึ่งทำให้พรรคถูกรอบงำโดยนายทุน และอาจจะมีการถอนทุนคืนจากที่ลงทุนไป ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลให้การเมืองขาดเสถียรภาพและขาดความมั่นคง ที่นำไปสู่การป้องกันปัญหาดังกล่าวที่ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาทางการเมือง ให้มีการสนับสนุนเงินทุนในการทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองขนาดกลางให้เพียงพอไม่โดนครอบงำจากนายทุน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทพรรคการเมืองขนาดกลางในการเสริมสร้างความมั่นคงการเมืองไทย ที่ทำการศึกษาพรรคการเมืองขนาดกลางในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2557 ซึ่งประกอบไปด้วยพรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคภูมิใจไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. พรรคการเมืองขนาดกลางต้องพัฒนาพรรคให้เป็นสถาบันทางการเมือง ที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับพรรคในการทำกิจกรรมทางการเมือง เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อสาธารณชน เพื่อดึงดูด คนมีความรู้ความสามารถมาร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรค เพื่อให้พรรคมีการพัฒนาเป็นสถาบันการเมืองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนโดยแท้จริง

2. รัฐธรรมนูญฉบับ ที่ผ่านประชามติของประชาชน ในปี พ.ศ. 2559 มีการใช้ระบบจัดสรรปันส่วนผลม ในการเลือกตั้ง ที่ให้ความสำคัญต่อทุกคะแนนจากการเลือกตั้ง ซึ่งทำให้พรรคขนาดกลางได้ประโยชน์ที่อาจจะได้จำนวนที่นั่ง ส.ส. มากขึ้นจากการเลือกตั้ง แต่สมควรที่จะมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองขนาดกลางในด้านต่างๆ ควบคู่กันไปที่ทำให้มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมืองขนาดกลางให้มีการพัฒนาเป็นสถาบันการเมืองที่สามารถช่วยเสริมสร้างการเมืองไทยให้มีความมั่นคงมิใช่มาสร้างปัญหาทางการเมือง

3. จากการศึกษาค้นคว้าได้พบว่าเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อพัฒนาทางการเมือง ครั่งล่าสุด

พรรคการเมืองขนาดใหญ่ได้เงินสนับสนุนมากกว่าพรรคขนาดกลางหลายเท่า พรรคขนาดกลางจึงไม่มีเงินเพียงพอในการทำกิจกรรมทางการเมือง จึงต้องอาศัยการสนับสนุนทางการเงินจากนายทุนพรรค ซึ่งทำให้พรรคถูกรอบงำโดยนายทุน และอาจจะมีการถอนทุนคืนจากที่ลงทุนไป ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันส่งผลให้การเมืองขาดเสถียรภาพและขาดความมั่นคงทางการเมืองได้ ดังนั้นกองทุนเพื่อพัฒนาทางการเมืองสมควรกำหนดให้มีการสนับสนุนเงินทุนในการทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองขนาดกลางให้เพียงพอ ควรที่จะให้เงินสนับสนุนพรรคขนาดใหญ่ และพรรคขนาดกลาง ในจำนวนเงินที่ไม่ต่างกันมากนัก เพื่อสนับสนุนให้พรรคการเมืองขนาดกลางมีเงินในการทำกิจกรรมทางการเมืองมีการพัฒนาทางการเมือง ซึ่งทำให้พรรคการเมืองขนาดกลางไม่โดนครอบงำจากนายทุน โดยอาจจะปรับวิธีการจ่ายเงินสนับสนุนให้มีความเท่าเทียมกันจากพรรคใหญ่ โดยที่อาจจะจ่ายสนับสนุนลงไป ที่สาขาพรรค เพื่อให้สาขาพรรคได้ดำเนินการทางการเมือง เพื่อพัฒนาสาขาพรรคให้เป็นศูนย์กลางของประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมจริงๆ ในการดำเนินการของพรรคการเมือง และจ่ายสนับสนุนตามนโยบายที่พรรคขนาดกลางได้ดำเนินการจริงตามที่แกนนำพรรคชาติไทยพัฒนากล่าวไว้จากการที่ได้สัมภาษณ์มา

เอกสารอ้างอิง

- กรมพล ทองธรรมชาติ. (2540). **การเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- จักษ์ พันธุ์ชูเพชร. (2549). **การเมืองการปกครองไทย จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปทุมธานี: บริษัท มายด์ พับลิชชิ่ง.
- ชรินทร์ สันประเสริฐ. (2554). “**พัฒนาการของรัฐไทย**” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย หน่วยที่ 4 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2517). **ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี 2511–2516**. กรุงเทพฯ: พิษณุเกล้า
- ดาณูภา ไชยพรรณธรรม, (2537). **ปริศนาของโลก**. กรุงเทพฯ: มายิก

- นิศา ชูโต. (2548). การวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: พรินต์ไพร์ จำกัด.
- บุญร่วม เทียมจันทร์. (2554). **รัฐบาลยิ่งลักษณ์**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์
- ปรีชา หงส์ไกรเลิศ.(2550). “ยุทธศาสตร์เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ”.วารสารดำรงราชานุกาพ, 4(10), หน้า 16–27.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว. (2541). **บทบาทของพรรคการเมืองไทยในการจัดตั้งรัฐบาลผสม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, กองการพิมพ์.
- พิเชษฐ วังค์เกียรติ์ชจร. (2559). **แนวทางเพื่อการเรียนรู้การวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- เพลิง ภูวา. (2559). **13 รัฐประหารยึดอำนาจบทเรียนประชาธิปไตยไทย**.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามความรู้.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550). **ราชกิจจานุเบกษา, 124, 47ก, 1–127.**
- วรรณดี สุทธินรากร. (2556). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการ: การวิจัยเพื่อเสริภาพและการสรรค์สร้าง**. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วิสุทธิ โปธิแทน. (2544ก). **การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไทย**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- วีรพงษ์ รามางกูร. (2557). **การเมืองไทยวัยฮอว์ม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). **จิตวิทยาสังคม ทฤษฎี และการปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2552). **ความคิดของสมบัติ อารังธัญวงศ์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สนธยา พลศรี. (2545). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2554). **การประเมินผลโครงการ: หลักการและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2556). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 20–21) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

References

- Boonrui Themchan,(2011). **Yingluck Government of Thailand**. Bangkok: Amarin Book Center
- Chak Panchuphit .(2006) .**Politics of Thai Government From the Siamese to Thaksin era** (5th edition). Patumtanee Publishers.
- Charin Sanprasearch, (2011).**"The development of the Thai state"** in the textbook on the basic of social and cultural aspects of Thai politics. Unit 4, Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. Political Science.
- Chaianan Samudavaniija. (1974). **An independent thinker: A political article from 1968–1973**. Bangkok: Pikanesh.
- Danupa Chaiyapomdham, (1994), **The Mystery of the World**. Bangkok: Mayik
- Easton, David. (1971). **The Plitical System: An Inquiry into the State of Political Science** (2nd ed). New York: Knopf.

- Edmund Burke. (1989). **The Evils of Revolution: Political Philosophy of Edmund Burke on the Great Revolution in France**. London: Penguin Great Ideas.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S., (2005). **Paradigmatic: controversies, contradictions, and emerging confluences**. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.). *The Sage Handbook of Qualitative Research* (3rd ed.). (pp. 191–215). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kamol Thongthammachat. (1997). **Thai politics**. Bangkok: Thai Wattana Panich
- Nisa Chutoa, (2005). **Qualitative research**. Bangkok: Pranakorn Co., Ltd.
- Preecha Hong Krailert (2007). “**Strategies for Enhancing Public Administration**”. *Journal of Damrongraukup*, 4 (10), 16–27.
- Phonsak Pongpew. (1998). **The role of Thai political parties in forming a coalition government**. Bangkok: The Secretariat of the House of Representatives, Printing Division.
- Pichet Wongkijkajhon. (2016). **Guidelines for the Study of Qualitative Research**. Bangkok: Suthep Publishing House.
- Pheg Poopa. (2016). **13 The Coup Takes Power of Thai Democratic Lessons**. Bangkok: Siamese Knowledge Publishing House.
- The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E.2550 (2007). **Government Gazette**, 124, 47a, 1–127.
- Taylor, Bernard W. (1998). **Introduction to Management Science**. New Jersey : Prentice Hall.
- Viropong Ramangkura .(2014). **Thai politics at the age of hormones**. Bangkok University: Matichon Press
- Wandee Sutinarakorn. (2008). **Action Research: Research for Freedom and Creativity**. Bangkok: Siam Scout.
- Wisut Poathan. (2001A). **The activities of Thai political parties**. Nonthaburi: King Prajadhipok's Institute
- Sakthai Suraghitbawon .(2002). **Social psychology, theory and practice**. Bangkok: Suviriyasai
- Sombat Thamrongthanawong .(2009). **The Idea of Sombat Thamrongthanawong**. Bangkok: Sema Thammarat Press.
- Sontaya Polsri .(2002). **Theories and principles of community development**. Bangkok: Odeian Store
- Suchart Prasitsin. (2011). **Project Evaluation: Principles and Applications**. Bangkok: Ihingseng Printing House
- Suphan Chantavanich. (2013) .**Qualitative research methods**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.